RIJKS MUSEUM

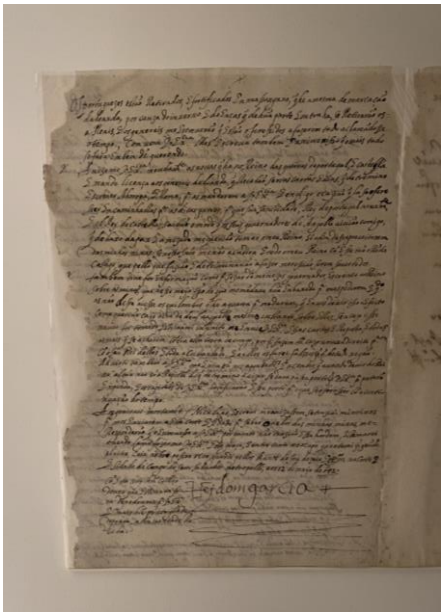

Brief van Garcia II aan Johan Maurits
Letter from Garcia II to Johan Maurits

Originele tekst is in het Portugees,
Original text is in Portugese.

NEDERLANDSE VERTALING:

PAGINA 1, NIET ZICHTBAAR OP DE TENTOONSTELLING

Dom Garcia, bij de gratie Gods koning van Congo, Angola, Matamba, Olanga, Cande, Lulla, heerser over het koninkrijk der Ambundes, het hertogdom Bata en het graafschap … en de aangrenzende koninkrijken Angaje en Casongo, evenals sommige andere koninkrijken en landen aan deze en gene zijde van de onstuimige rivier de Zaïre, enz.

Op basis van informatie die ik ontving van de generaals van Eerwaarde Excellentie, die gekomen zijn om de stad Luanda te veroveren, evenals uit brieven van de grote Prins van Oranje, die ik via gezant Cornelis (Nieulandt) heb ontvangen, [onleesbaar] ken en waardeer ik de waardigheid en de edelmoedigheid van Eerwaarde Excellentie. Denkt u niet dat ik niet zou … het is er tot op heden alleen nog niet van gekomen. De reden daarvoor is dat de rust hier te lande nog niet is weergekeerd, zoals Eerwaarde Excellentie ongetwijfeld al heeft vernomen van uw generaals.

Het doet mij oneindig veel deugd dat ik in de gunstige gelegenheid verkeer om twee berichten tegelijkertijd te sturen. In de eerste plaats informeer ik naar uw gezondheid, die God moge bewaren, en daarnaast wil ik u van nu af verzoeken – daarmee zou u mij de grootste gunst bewijzen – om mij telkens wanneer er een boot naar Luanda vertrekt te schrijven.

De generaals en de directeuren van Eerwaarde Excellentie hebben naar dit hof hun afgevaardigden gestuurd en met hen enkele thema's en capitulaties [geschenken?], ter bevestiging van de trouwe vriendschap, die de grote Prins van Oranje koestert (hetgeen hij dan ook in zijn brieven wenst) en om de vrede met genoemde prins in een openbare handeling te ondertekenen; datzelfde heb ik gedaan door … die hier resideert, en omdat ik weet dat u Eerwaarde Excellentie over dit alles hebt ingelicht, ga ik niet op de volledige inhoud in, maar beperk ik mij slechts tot twee van de door u aangehaalde punten, waarin u aangeeft dat u een gezant naar dit hof stuurt en met hem een [pater?] uit uw land, en dat sta ik niet toe … in heel mijn koninkrijk. Ik heb op alles geantwoord en ik zal Eerwaarde Excellentie kort zeggen … opdat de waarheid te allen tijde moge worden bevestigd en ik mij niet op een dwaalspoor bevind, dat wil zeggen, wat mij betreft garandeer ik alles wat ten goede komt aan de vrede en de vriendschap die wij hebben bezworen, door u trouw te blijven en door op te treden tegen overtreders, als dat nodig mocht zijn, en door ons te verdedigen door de [onleesbaar/doorgehaald?] verleende toestemming om in heel mijn koninkrijk fortificaties te bouwen, in elke haven die als de mijne bekendstaat. En ik heb uw generaals voor alles toestemming gegeven. Ik protesteer uitsluitend tegen door u genoemde P^{e} en tegen de hier verblijvende gezanten. Ik hang het katholieke geloof aan en ik erken en gehoorzaam de Heilige Vader, vicaris van [Rome?] … de wreedheid van de Portugezen, die berust op eerzucht. Het strookt niet met het katholieke geloof om hen te verbannen en te verdrijven met uitzondering van de priesters (of: met mijn bezwaar tegen de priesters), omdat ik mijn gebieden en mijn koninkrijk wil bevrijden.

Uiteraard zal geen enkele katholieke vorst dat vreemd vinden, integendeel: hij zal het als vanzelfsprekend goedkeuren. Ik verzoek Eerwaarde Excellentie dan ook zich met het onderstaande akkoord te verklaren:

Zo staan de zaken ervoor: vanwege de naleving van de capitulatie en de voorwaarden, die ik en de generaals van Eerwaarde Excellentie zijn overeengekomen, is het allereerst nodig dat hetgeen waarmee is begonnen wordt beëindigd.

VANAF HIER ZICHTBAAR OP DE TENTOONSTELLING

De Portugezen hebben zich teruggetrokken naar Massangano, dat zich binnen de grenzen van Luanda bevindt, en liggen daar afgemeerd. Als gevolg van de winter en ziekten aan beide zijden zijn de kampementen teruggetrokken en de generaals hebben geschreven en mij toegezegd dat zij alles zullen doen wat de weersomstandigheden toelaten. Eerwaarde Excellentie zou hen moeten schrijven haast te maken. Al het overige gebeurt zoals God het wil.

Ik verzoek u, Eerwaarde Excellentie, om mij informatie te verschaffen uit het koninkrijk, over de Portugese oorlog met Castilië en om uw generaals in Luanda te machtigen bepaalde brieven en berichten, die ik naar Europa en Rome zal sturen, in ontvangst te nemen en over te brengen aan Eerwaarde Excellentie bij elke gelegenheid die zich voordoet voor de genoemde ontvangers, opdat Zijne Heiligheid, de koning van Portugal en tevens de koning van Castilië weten op welke wijze de gouverneurs van Angola met mij zijn omgegaan. Onder het voorwendsel van vrede en vriendschap wilden zij mijn koninkrijk afnemen, om te kunnen profiteren van mijn mijnen. Als onze Heer niet was gekomen om mijn koninkrijk te bevrijden met de vreselijke straf die zij hebben verdiend, met het oog op hetgeen zij mij hebben aangedaan en nog willen aandoen. Mij werd eveneens meegedeeld dat P^{e} Sezar de Meneces, gouverneur, aan het koninkrijk heeft geschreven vanwege de mijnen, terwijl hij in de tussentijd een gezantschap naar mij stuurde om hiernaar te informeren en als ik ze niet zou overdragen, dan zou hij de Quilombos sturen – met een oorlog als gevolg.

Maar in plaats van dat de dingen liepen zoals zij het wilden, daalde op datzelfde moment de toorn Gods over hen neer. Als dit schip zou worden veroverd(?), dan zou ik Eerwaarde Excellentie dringend willen verzoeken deze brieven en het antwoord en al het overige dat tegen de kroon van Congo wordt gevonden te verzenden, omdat zij voor de verdediging van mijn rechten tegen hun koning en het gehele christendom van een dermate groot belang zijn, en ik zal hun valsheid, waarmee zij alles ontkennen, bevestigen.

Ik laat Eerwaarde Excellentie verder weten dat in de verhandelingen moet worden vermeld dat elk schip dat uit het koninkrijk aankomt met het antwoord uit ... ik ervoor zal zorgen dat een paspoort wordt afgegeven ... De kapiteins van Eerwaarde Excellentie mogen in deze havens afmeren wanneer zij dat willen en indien de tijd het toelaat. Ik heb generaal Morthamer geschreven en C. Nieuland en hen gevraagd mij te zeggen of zij mijnwerkers mee zouden nemen en of zij die dan naar dit hof en deze stad willen sturen, omdat ik de waarde van mijn mijnen wil laten bepalen. Zij antwoordden mij dat ik Eerwaarde Excellentie zou kunnen schrijven, aangezien zij zelf geen instructies hadden gekregen. U zou mij een plezier doen als u mij deze gunst zou kunnen bewijzen en inmiddels zou u [mij] verplichten door mij [?] te bezetten.

Opdat de hemel uw edele persoon voor altijd [ontbreekt?], dat moge u geschieden enz.

Aan het hof in de stad São Salvador do Congo,

Metropolli, 12 mei 1642

(get.)

Rej dom garcia

[Koning Dom Garcia]

Hierbij doe ik u toekomen een gouden halsband, waarvan ik zou willen dat hij uit (edel-)stenen bestond, en een grote zilveren schaal.

Op de achterzijde van de brief staat, klaarblijkelijk door graaf Johan Maurits zelf met de hand geschreven:

> Brief van de koning van Congo in Angola
>
> aan Prins Maurits van Nassau in Brazilië
>
> [doorgehaald] naast een grote gouden ketting en een zilveren lampetschaal, die [ik?] de kerk van Siegen als doopvont geschonken heb
>
> En tweehonderd slaven of moren geschonken, die aan de West(in)dische (Compagnie in) Brazilië verkocht...

De woorden tussen haakjes zijn verloren gegaan.

Een aangehechte notitie is voorzien van de volgende tekst:

Por El Rey de congo a suo Excelencia conde Nazau nos Estados de pernabuco [Z. via. ?] da corte de Congo (van de koning van Congo aan zijne excellentie de graaf van Nassau in de staat Pernambuco [Z. via. ?] van het hof van Congo).